Dr hab. Lidia Michalska-Bracha
Instytut Historii
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
lidia.bracha@ujk.edu.pl

Kielce, 29.08.2022 r.

Recenzja dorobku naukowego i osiągnięcia habilitacyjnego dra Konrada Meusa, przygotowana w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia

Sylwetka Habilitanta:

Pan dr Konrad Meus swoją dotychczasową ścieżkę naukowej i zawodowej kariery związał z Uniwersytetem Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, którego jest absolwentem na kierunku historia (2005). Tam również uzyskał w 2012 roku stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia, na podstawie rozprawy doktorskiej: „Wadowice 1772-1918. Studium społeczno-gospodarcze", napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Kazimierza Karolczaka.

Od 2010 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym UP, początkowo zatrudnionym na stanowisku asystenta, a następnie od 2012 roku na stanowisku adiunkta w Katedrze Historii XIX Wieku Instytutu Historii i Archiwistyki. Zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi pełnił w latach 2016-2018 funkcję kierownika Pracowni Badań Regionalistycznych, a od 2021 roku zastępcy dyrektora Centrum Badań Regionalistycznych Uniwersytetu Pedagogicznego. Doceniam, że przełożyło się to na profil badań naukowych prowadzonych przez Habilitanta. Jego zainteresowania badawcze, ukształtowane przez krakowskie środowisko historyczne, wprost wywodzą się z tradycji naukowych tego ośrodka. Szczególnie jeśli chodzi o problematykę dotyczącą dziejów miast i miasteczek, ale przede wszystkim mam na uwadze historię Galicji, w których to badaniach Kraków należy do wiodących ośrodków w kraju. Nieocenioną rolę odegrały tu także kontakty zagraniczne i współpraca międzynarodowa Habilitanta ze środowiskiem historycznym Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki, z Archiwum Miasta Pragi, a także miesięczny staż na Uniwersytecie Wiedeńskim i w Austriackim Archiwum Państwowym, gdzie pan Konrad Meus prowadził w 2014 roku badania naukowe dotyczące tematyki przyszłej rozprawy habilitacyjnej: „Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Ludzie i instytucja", w ramach prestiżowego programu stypendialnego Fundacji im. Lanckorońskich. Habilitant był również wykonawcą grantu w programie NPRH pt. „Inwentaryzacja materiałów historycznych dotyczących gospodarki Galicji w latach 1772-1867 ze zbiorów archiwów i bibliotek Polski, Austrii i Ukrainy", realizowanego na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 2012-2015.

Pan Konrad Meus jest zaangażowanym badaczem na różnych polach naukowej, społecznej i organizacyjnej działalności. Od kilku lat zasiada w kolegiach redakcyjnych czasopism naukowych: „Res Gestae" (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), „Wadoviana. Przegląd Historyczno-Kulturalny" (Wadowickie Centrum Kultury) oraz „Małopolska: regiony – regionalizmy – małe ojczyzny" (Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie). Jest m.in. członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego, w którym od 2017 roku pełni funkcję

członka zarządu Krakowskiego Oddziału oraz Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa (od 2013 roku). Przejawem społecznego efektu wpływu Jego badań naukowych w zakresie dziejów miast, miasteczek, wsi czy ochrony dziedzictwa kulturowego, co bardzo sobie cenię, jest aktywność ekspercka na rzecz instytucji samorządowych, kultury i stowarzyszeń.

Informacja o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny:

Postępowanie jest prowadzone na podstawie Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), w szczególności na podstawie art. 219, p. 1, który stanowi:

1. Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

1) posiada stopień doktora;

2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:

a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2, pkt 2 lit. a, lub

b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub

c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Informacja o ocenianych osiągnięciach naukowych:

Na dorobek naukowy Habilitanta składa się łącznie 70 publikacji naukowych różnego typu, w tym przeważająca część opublikowana już po uzyskaniu stopnia doktora – 61. Dr Konrad Meus jest autorem lub współautorem 12 monografii (2 monografie autorskie, 4 współautorskie, 4 inwentarze archiwalne i biblioteczne oraz 2 krytyczne edycje źródłowe); 29 rozdziałów w monografiach zbiorowych; 21 artykułów w czasopismach naukowych (9 wydanych jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora). Podkreślenia wymaga fakt, że jest to dorobek różnorodny, obejmujący prace monograficzne; edytorskie; niezwykle cenne, wymagające dobrego przygotowania warsztatowego, opracowania inwentarzy źródłowych; oryginalne artykuły naukowe, z których część ukazała się w czasopismach wysoko punktowanych, ujętych w ministerialnych wykazach czasopism i wydawnictw naukowych, oraz artykuły polemiczne i recenzje. Te ostatnie, to ważna część osiągnięć naukowych w przypadku osób ubiegających się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego. Próba polemicznego stanowiska względem innych badaczy umożliwia nie tylko wymianę myśli i dyskusję naukową, ale także kształtuje umiejętność formułowania własnego autorskiego

stanowiska badawczego, co na tym etapie drogi naukowej jest bardzo ważne. Habilitant był również współredaktorem siedmiu monografii zbiorowych. Odnosząc się do danych naukometrycznych, całkiem niemała jest też łączna liczba uzyskanej przez Habilitanta punktacji według list ministerialnych na poziomie 1124 p.

Zainteresowania naukowe Habilitanta skoncentrowane są na dwóch wiodących zagadnieniach badawczych, tj.: 1) na historii społeczno-gospodarczej Krakowa oraz Lwowa, słusznie analizowanej przez dra Konrada Meusa w szerszym kontekście dziejów monarchii habsburskiej oraz 2) na dziejach społeczno-gospodarczych Galicji i pogranicza rosyjsko-austriackiego w XIX wieku, rozpatrywanych w perspektywie mikrohistorycznej, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki dziejów miast i miasteczek. Są to obszary tematyczne ściśle ze sobą powiązane, co pozwala rozpatrywać je w ujęciu porównawczym i w szerszej perspektywie badawczej, ale z drugiej strony słabiej przebadane w dotychczasowej historiografii w porównaniu z innymi zagadnieniami z zakresu dziejów Galicji. Jest to o tyle istotne, że w pełni uzasadnia merytorycznie wybór problematyki badań przez Habilitanta. Pan dr Konrad Meus odnosi się do tych kwestii w swoich publikacjach, słusznie nawiązując do starszych jeszcze badań Stanisława Hoszowskiego, ale przede wszystkim do ustaleń i postulatów Heleny Madurowicz-Urbańskiej i jej kontynuatorów.

Przedmiotem szczegółowego zainteresowania pana dra Konrada Meusa stały się więc procesy modernizacyjne Krakowa i Lwowa w XIX stuleciu oraz w okresie międzywojennym, rozwój infrastruktury miast, pokazane w szerszej perspektywie zachodzących wówczas przemian, rozwój galicyjskich instytucji gospodarczych, samorządowych oraz infrastruktury komunikacyjnej Galicji Wschodniej czy roli społeczności żydowskiej w rozwoju gospodarczym Galicji. Tu szczególną uwagę kieruję na wyniki badań zawarte w osiągnięciu habilitacyjnym (*Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie*, Kraków 2021, ss. 788), do czego odniosę się w innym miejscu oraz na kilka artykułów o krajowym i międzynarodowym zasięgu:
The Lviv Chamber of Commerce and Industry during World War I, „Documenta Pragensia", t. 35, 2016, s. 205-220; *Civilizacijni peretvorennâ L'vova: elektrifikaciâ publičnogo prostoru mista na zlami XIX-XX stolit'*, „Visnik L'vivs'kogo universitetu. Seriâ istorična 2016", s. 179-193; *Urbanisation of 19th-century Krakow in light of preserved iconography and cartography*,„Documenta Pragensia", 2017, t. 36, s. 487-504; *Lwów w europejskiej i galicyjskiej sieci komunikacyjnej (1772-1914)*, „Wrocławskie Spotkania z Historią Gospodarczą", t. 9, 2014.

Dorobek Habilitanta z tego zakresu jest ciekawy i wartościowy merytorycznie (łącznie kilkanaście pozycji bibliograficznych), oparty, co istotne, na wnikliwej kwerendzie źródłowej krajowej i przede wszystkim zagranicznej (Ukraina, Austria), bez której prezentacja dziejów społeczno-gospodarczych Lwowa, Krakowa czy generalnie Galicji byłaby oczywiście niekompletna. W dużym stopniu do tego znakomitego rozeznania Habilitanta w podstawie źródłowej przyczynił się Jego udział w grancie NPRH: „Inwentaryzacja materiałów historycznych dotyczących gospodarki Galicji w latach 1772-1867 ze zbiorów archiwów i bibliotek Polski, Austrii i Ukrainy", czego efektem jest opracowanie przez Habilitanta i współautorstwo niezwykle istotnego inwentarza archiwalnego dla badaczy podejmujących studia z zakresu dziejów społeczno-gospodarczych Galicji: *Gospodarka Galicji 1772-1867: inwentarz materiałów historycznych z archiwów i bibliotek Polski, Austrii i Ukrainy*, t. 1-4, red.

K. Ślusarek (Kraków 2015-2016). Udział w pracach ewidencyjnych prowadzonych w Archiwum Wiedeńskim, w Archiwum Państwowym w Katowicach i w Archiwum Narodowym w Krakowie oraz opracowanie inwentarza, uważam za jedno z ważniejszych osiągnięć naukowych pana dra Konrada Meusa, które wymagało określonych kompetencji, sporego doświadczenia badawczego i odpowiedniego przygotowania warsztatowego. Habilitant był zresztą kilkukrotnym współorganizatorem konferencji źródłoznawczych oraz jest autorem i współautorem dwóch edycji źródłowych wydanych w ostatnich trzech latach (W. Wichman, *Związek Strzelecki na Zatorszczyźnie (1913-1914)*, t. 1, Kraków–Zator 2021, ss. 182; K. Gottfried, *Jarosław: dzieje miasta: od jego początków do 1939 roku*, Jarosław 2019, wspólnie z Z. Nogą, ss. 471).

Na podstawie zaprezentowanego przez dra Konrada Meusa dorobku naukowego za okres dziesięciu lat, tj. od momentu uzyskania stopnia doktora nauk humanistycznych, można zaobserwować wyraźne poszerzenie pola badawczego, dotyczące chronologicznego, problemowego i terytorialnego zakresu, z bardzo istotną, w mojej opinii, kontynuacją badań na temat dziejów miast, której poświęcona była już rozprawa doktorska i na jej podstawie wydana monografia pt.: *Wadowice 1772-1914. Studium przypadku miasta galicyjskiego* (2014). Habilitant z tematyki dziejów społeczno-gospodarczych miast galicyjskich ma ważne osiągnięcia jako samodzielny autor bądź współautor kilku monografii, takich miast, gmin, wsi jak: Trzebinia, Wilamowice, Kęty, Michałowice, Jaroszowice. Posiada w swoim dorobku również artykuły o charakterze źródłoznawczym oraz studia szczegółowe, poświęcone wybranym zagadnieniom z dziejów miast galicyjskich. Problematyką tą nawiązuje zresztą do wieloletniej już tradycji tego typu badań prowadzonych w środowisku historycznym macierzystego uniwersytetu.

Należy również podkreślić, że pan dr Konrad Meus wyniki swoich badań prezentował łącznie na 46 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, w tym do uzyskania doktoratu na 8 (w tym jedna zagraniczna). Po uzyskaniu stopnia doktora brał czynny udział w 38 konferencjach, w tym w 9 w zagranicznych ośrodkach naukowych (Izrael, Ukraina, Czechy, Rosja, Słowacja). Biorąc dodatkowo pod uwagę spore zaangażowanie Habilitanta w pracach 17 komitetów organizacyjnych konferencji (w tym w tak cenionych w środowisku konferencji UP: *Lwów: miasto, społeczeństwo, kultura : studia z dziejów miasta*, czy aktualnie w Komitecie Organizacyjnym IV Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski - Kraków 2022), ten rodzaj aktywności naukowej uznać należy za dość spory i wystarczający, również w kontekście otwierania się na umiędzynarodowienie prowadzonych badań.

Konkludując, ustalenia Habilitanta prezentowane w dorobku naukowym mają charakter oryginalny, są wartościowe pod względem merytorycznym, poznawczym i wiele wnoszą do aktualnego stanu badań w zakresie dziejów społeczno-gospodarczych Galicji XIX i na początku XX wieku. To ze wszech miar dorobek zasługujący na uwagę, imponujący - na tym etapie ścieżki zawodowej - nie tylko pod względem ilościowym, ale także z uwagi na różnorodność tematyczną, co sprawia, że w wystarczającej mierze jest obecny w krajowym oraz międzynarodowym obiegu naukowym i przekłada się na rozwój dyscypliny. **Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że przedstawiony mi do oceny dorobek naukowy pana dra Konrada Meusa spełnia wymagania stawiane w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego z naddatkiem i uzyskuje moją jednoznacznie pozytywną ocenę.**

Ocena wskazanego przez Kandydata osiągnięcia naukowego:

Z dużą uwagą zapoznałam się z monografią habilitacyjną dra Konrada Meusa, *Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2021, ss. 788. To rzecz przygotowana rzetelnie jako efekt kilkuletnich badań naukowych Autora, poprzedzony publikacjami omawiającymi wybrane zagadnienia z dziejów lwowskiej Izby Handlowej i Przemysłowej, które stały się zapowiedzią szerszego dzieła o monograficznym charakterze. Wybór przedmiotu badań przez Habilitanta jest w pełni uzasadniony merytorycznie, o czym była już mowa wyżej. Dotyczy to również przyjętych ram czasowych.

Przyjęcie za punkt odniesienia, w badaniach nad dziejami społeczno-gospodarczymi Galicji, działalności wiodącej lwowskiej instytucji gospodarczej jest w mojej ocenie bardzo trafną perspektywą badawczą. W efekcie czego Autor z powodzeniem mógł odpowiedzieć na zasadnicze pytania badawcze, dotyczące nie tylko roli jaką odegrała ta instytucja w zachodzących procesach modernizacyjnych Lwowa i Galicji Wschodniej w dobie autonomicznej, powiązań tej instytucji z ówczesnym lwowskimi władzami samorządowymi oraz lwowskimi i ogólnogalicyjskimi instytucjami i organizacjami społeczno-gospodarczymi, ale także na pytania odnoszące się do charakterystyki elit lwowskich skupionych wokół Izby Handlowej i Przemysłowej na przestrzeni lat od połowy XIX stulecia aż do odzyskania niepodległości. Łącznie z okresem Wielkiej Wojny, coraz chętniej badanym przez historyków właśnie pod kątem problematyki gospodarczej i społecznej.

Konceptualizacja przedmiotu badań oparta na kilku zasadniczych problemach badawczych, dotyczących w równym stopniu charakterystyki struktury organizacyjnej Izby Handlowej i Przemysłowej, co jej działalności pokazanej w szerszym kontekście prowadzonej wówczas polityki społeczno-gospodarczej, a także środowiska skupionych wokół tej instytucji elit społeczno-gospodarczych Lwowa, jest więc zasadna i nie budzi żadnych zastrzeżeń. W efekcie czego do rąk czytelnika trafiła książka traktująca szeroko nie tylko o społeczno-gospodarczej działalności Izby, ale także o losach tworzących ją ludzi, czego dotyczy dość istotny w mojej ocenie aneks zawierający biogramy osób związanych z Izbą, obejmujący łącznie 201 nazwisk! Jeśli jako przykład przywołamy choćby tylko kilka z uwzględnionych przez Autora nazwisk (przemysłowcy Leopold Baczewski, Robert Dorms, marszałek Sejmu Krajowego Leon Sapieha, przedsiębiorca Zdzisław Marchwicki, prezydent Stanisław Ciuchciński, bankier Zygmunt Lewicki, architekci Michał Ulam i Alfred Zachariewicz, księgarz Władysław Gubrynowicz i wielu, wielu innych), to widać wyraźnie, że byli to ludzie współtworzący elity ówczesnego społeczno-politycznego i gospodarczego życia Lwowa ale także Galicji. Obok znanych postaci ówczesnego Lwowa pojawiają się także osoby mniej znane, bądź zupełnie zapomniane i w tym tkwi szczególna wartość opracowanego zestawienia biograficznego, opartego nie tylko na archiwaliach, ale często na drobiazgowo przeprowadzonej kwerendzie prasowej. Ta część monografii wskazuje zresztą na jeszcze jedną ważną kwestię, a mianowicie na biografistykę jako odrębny kierunek zainteresowań badawczych dra Konrada Meusa, z czym wiąże się postulat rozwijania dalszych badań z tego zakresu, jeśli chodzi o dzieje samego Lwowa czy szerzej o Galicję Wschodnią.

Książka oparta jest na wnikliwej i szeroko zakrojonej kwerendzie archiwalnej, krajowej i zagranicznej. Habilitant przeprowadził kwerendę w 16 instytucjach archiwalnych i

bibliotecznych, w tym w 9 instytucjach zagranicznych (Lwów, Wiedeń, Iwano-Frankisk, Jerozolima), z czego największe znaczenie miały oczywiście zbiory lwowskie, gdzie przechowywane są zasadnicze dla tematu materiały źródłowe (Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie, Państwowe Archiwum Obwodu Lwowskiego we Lwowie, Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Wasyla Stefanyka), wiedeńskie (Austriacka Archiwum Państwowe) oraz Archiwum Narodowe w Krakowie, z uwagi na znajdujące się tam akta krakowskiej Izby Handlowej i Przemysłowej, co pozwoliło Autorowi na przedstawienie badanego zagadnienia w ujęciu porównawczym. Nie wszystkie poszukiwania źródłowe Habilitanta przyniosły pozytywny efekt, jak miało to miejsce w przypadku zbiorów rękopiśmiennych Biblioteki Naukowej Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki, Archiwum Parlamentu Austriackiego w Wiedniu czy Archiwum Uniwersytetu Wiedeńskiego.

Imponująco przedstawia się także wykaz wykorzystanych źródeł drukowanych, akt normatywnych i przede wszystkim tytułów prasowych z epoki w języku polskim, ukraińskim, niemieckim, angielskim – 143 tytuły. Bibliografia jest obszerna, Habilitant wykazał się szeroką znajomością starszego i aktualnego stanu badań, wykorzystał w stopniu wysokim literaturę pamiętnikarską, dotarł do szeregu cennych źródłowo wydawnictw rzadkich.

Z drobnych uzupełnień, chciałabym jedynie zwrócić uwagę na brak odniesień do źródeł rękopiśmiennych Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. Absolutnie nie czynię z tego stwierdzenia zarzutu, a jedynie tytułem uzupełnienia do wykorzystania w dalszych badaniach przywołuję spuściznę Juliusza Starkla (sygn. 12196/I-12197/III). Tym bardziej, że Habilitant kładzie nacisk w swoich badaniach na czasy Wielkiej Wojny, a tego okresu we Lwowie dotyczą właśnie wspomniane materiały. I jeszcze jeden źródłowy drobiazg do ewentualnego wykorzystania, dotyczący akt Wystawy Krajowej z 1894 roku, w organizacji której brała udział lwowska Izba (DALO, zesp. 43: Krajowa Wystawa 1894 r. we Lwowie, 1891-1894). Przy okazji zasobów Państwowego Archiwum Obwodu Lwowskiego (DALO) ciekawe jest, czy w jakimś stopniu przydatne mogłyby się okazać w monografii materiały archiwalne z fondu Politechniki Lwowskiej.

Reasumując, ze wszech miar pozytywnie oceniam koncepcję badawczą przyjętą przez dra Konrada Meusa w omawianej pracy, jak również stan wykorzystania materiałów źródłowych oraz wnioski i ustalenia badawcze, które mają charakter oryginalny. **Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że monografia pt. *Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2021, ss. 788, przedstawiona jako osiągnięcie habilitacyjne wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny i może być uznana za wystarczającą podstawę do nadania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie historia.**

Informacja o spełnieniu kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową:

Wykazaną przez Habilitanta aktywność naukową można oceniać na płaszczyźnie badawczej, publikacyjnej, konferencyjnej, recenzyjnej i organizacyjnej. Jest ona ściśle powiązana z profilem prowadzonych badań i ich specyfiką, stąd zasadniczymi kierunkami naukowej współpracy Habilitanta stały się w głównej mierze te środowiska i ośrodki naukowe,

w których podejmowane są badania nad szeroko rozumianymi dziejami Galicji. W efekcie, niemal od samego początku swojej zawodowej ścieżki dr Konrad Meus opierał swoją aktywność na współpracy z kilkoma krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi (Kraków, Poznań, Rzeszów, Lwów, Drohobycz, Praga, Wiedeń), wychodząc tym samym z wynikami badań poza środowisko macierzystej uczelni, co uważam za bardzo dobrą i niezbędną praktykę na każdym etapie prowadzonych badań.

Z wielu dobrze udokumentowanych przykładów międzynarodowej aktywności naukowej realizowanej przez Habilitanta w innych uczelniach i instytucjach naukowych chciałam zwrócić uwagę szczególnie na trzy, w mojej ocenie najistotniejsze. Chodzi mi przede wszystkim o cykliczną współpracę z Instytutem Europy Środkowo-Wschodniej Uniwersytetu Wiedeńskiego w ramach prowadzonych badań nad Galicją, w dalszej kolejności z Lwowskim Uniwersytetem Narodowym im. Iwana Franki w związku z dość istotnym projektem konferencyjnym: „Lwów: miasto – społeczeństwo – kultura" oraz z Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu – projekt „Wielokulturowa Galicja". Za rozwojową uważam również współpracę z Uniwersytetem Masaryka w Brnie, jeśli chodzi o projektowaną tematykę badawczą dotyczącą emigrantów z terenu Galicji w dobie Wielkiej Wojny. Problematyka wpływu i oddziaływania I wojny światowej na społeczeństwo Galicji i zachodzące w nim procesy, w tym kwestia interesującej nas tutaj migracji jest ostatnio coraz częściej podejmowanym tematem badawczym. Szerzej ostatnio zajął się tą kwestią J. Pająk, *Wojna a społeczeństwo. Galicja w latach 1914-1918,* Kielce 2020, co warto uwzględnić w dalszych planach badawczych.

W przypadku naukowej aktywności krajowej Habilitanta wiodącym ośrodkiem w tej współpracy pozostaje Uniwersytet Jagielloński, co poświadcza wspólnie realizowany grant NPRH w latach 2012-2015 oraz udział Habilitanta od 2010 roku w pracach organizacyjnych Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. Udział młodego naukowca w przygotowaniach tej rangi cyklicznego wydarzenia naukowego jest nie do przecenienia. Obecnie powierzono Habilitantowi przygotowanie panelu: „Przestrzeń regionalna i lokalna – pomiędzy homogenicznością i heterogenicznością kulturową" na najbliższy kongres odbywający się w Krakowie (2022).

Na uwagę zasługuje również aktywność recenzyjna dra Konrada Meusa w 10 krajowych czasopismach naukowych z list ministerialnych (w tym w dwóch wydawanych poza ośrodkiem krakowskim przez Uniwersytet Rzeszowski i Zakład Narodowy im. Ossolińskich) oraz praca w kolegiach redakcyjnych trzech czasopism naukowych, w tym „Res Gestae" (Uniwersytet Pedagogiczny), „Małopolska: regiony – regionalizmy – małe ojczyzny" i „Wadoviana. Przegląd Historyczno-Kulturalny", o czym wspominałam już wyżej.

Osiągnięcia Habilitanta omówione w tej części opinii oceniam jednoznacznie pozytywnie uznając, że dr Konrad Meus spełnia ustawowe kryterium dotyczące wykazania się istotną aktywnością naukową lub artystyczną, realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę:

Habilitant wykazał się znacznymi osiągnięciami i doświadczeniem dydaktycznym, za które w 2017 roku uhonorowany został przez Radę Wydziału Humanistycznego UP nagrodą „MISTRZA EDUKACJI" Wydziału Humanistycznego. Prowadzi autorskie zajęcia na czterech kierunkach studiów (Historia, Archiwistyka, zrządzanie dokumentacją i infobrokerstwo, Turystyka historyczna i dziedzictwo kulturowe, Studia Niemcoznawcze i Środkowoeuropejskie) oraz ogólnouczelniane zajęcia audytoryjne w Szkole Doktorskiej UP z zakresu umiejętności prezentacji projektów. Prowadził również seminaria licencjackie na kierunku Historia oraz Antropologia historyczna, w wyniku których studenci publikowali fragmenty swoich prac dyplomowych w czasopismach naukowych (nie znalazłam w dokumentacji informacji na temat liczby wypromowanych prac dyplomowych). Co istotne, dwukrotnie wypełniał obowiązki promotora pomocniczego w przewodach doktorskich zakończonych nadaniem stopnia doktora na UP. Brał udział w projektach współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego: „Kompetentny nauczyciel – mistrz i wychowawca". Realizował wykłady uniwersyteckie, w ramach programu Unii Europejskiej ERASMUS PLUS, w Levinsky College of Education w Izraelu. Sprawuje opiekę nad odbywającym staż w UP stypendyście z Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki.

Osiągnięcia organizacyjne wykazane przez Habilitanta oceniam wysoko. Dorobek w tym zakresie jest tak imponujący, że odniosę się wyłącznie do kilku przykładów. W latach 2012-2021 brał udział w organizacji aż 17 konferencji i kongresów naukowych, z których 9 miało status międzynarodowy. W tym są tak istotne dla środowiska naukowego konferencje jak: „Lwów. Miasto-społeczeństwo-kultura" wspólnie z Lwowskim Uniwersytetem Narodowym; „Wielokulturowa Galicja" wspólnie z Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym w Drohobyczu czy „Źródłoznawcza Konferencja IHiA". Dr Konrad Meus podejmował i podejmuje szereg ważnych inicjatyw naukowych we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, instytucjami muzealnymi, co w znaczący sposób przekłada się w mojej ocenie na społeczny efekt wpływu. W latach 2018-2020 pełnił funkcję wiceprezesa Fundacji „PRO UNIVERSITATIS Uniwersytetu Pedagogicznego", której celem jest wspieranie zrównoważonego rozwoju Uniwersytetu. Z uwagi na ten aspekt swojej organizacyjnej aktywności w obszarze nauki, w 2021 r. powołany został na Koordynatora Rady Dyscypliny Historia ds. III poziomu ewaluacji.

Wiele z tych działań jest ściśle powiązane z aktywnością popularyzatorską Habilitanta, równie imponującą jak powyżej omówione obszary działalności i trudno je tu rozdzielić (współpraca z instytucjami kultury (m.in. z Muzeum Krakowa) i jednostkami samorządowymi, Uniwersytetami Trzeciego Wieku, historyczne seriale telewizyjne, cykle wykładów, organizacja ekspozycji muzealnych, opracowywanie historycznych szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych).

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie pana dra Konrada Meusa uznaję za wystarczające i oceniam pozytywnie.

Konkluzja:

Pan dr Konrad Meus jest doświadczonym badaczem podejmującym studia z zakresu szeroko rozumianych dziejów społeczno-gospodarczych Galicji w XIX wieku. W dorobku

naukowym Habilitanta można wyodrębnić dwa zasadnicze obszary. Z jednej strony są to zainteresowania badawcze skoncentrowane na regionalistyce i jej różnych aspektach (w tym dziejach miast), z drugiej zaś studia o szerszym zakresie problemowym i terytorialnym, wpisujące się w dość istotne badania nad dziejami społeczno-gospodarczymi Galicji w XIX stuleciu. Są to badania wieloaspektowe, oparte na solidnej podstawie źródłowej, kwerendach przeprowadzonych w licznych krajowych oraz zagranicznych ośrodkach naukowych. Charakteryzuje je dojrzałość badawcza i profesjonalne przygotowanie warsztatowe.

W mojej ocenie jako recenzentki, zarówno rozprawa habilitacyjna – osiągnięcie naukowe Habilitanta (*Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2021, ss. 788.), jak i pozostały dorobek naukowy przedstawiony do oceny w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego stanowią oryginalny i ważny wkład do aktualnego stanu wiedzy z zakresu historii XIX wieku i uzyskują moją ze wszech miar **pozytywną ocenę**. Wysoko oceniam czynny udział Habilitanta w konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych (z przewagą tych pierwszych), udział w grantach badawczych, współpracę z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz wszelką aktywność ekspercką nastawioną na społeczny efekt wpływu działalności naukowej. Pozytywnie opiniuję osiągnięcia dydaktyczne Habilitanta, Jego udział w opiece naukowej nad studentami, doktorantami oraz w przedstawionych projektach dydaktycznych.

Na podstawie przedstawionego do oceny osiągnięcia naukowego, tj. rozprawy: *Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2021, ss. 788 oraz pozostałych osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych pana dra Konrada Meusa po uzyskaniu stopnia doktora stwierdzam, że Habilitant spełnił wszystkie wymogi stawiane osobom ubiegającym się o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, określone w Ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) w stopniu wysokim.

Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że dr Konrad Meus:

- posiada w swoim dorobku monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. Monografia stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny;

- wykazał się istotną aktywnością naukową realizowaną we współpracy z krajowymi i zagranicznymi uczelniami i instytucjami naukowymi.

W związku z powyższym wyrażam opinię pozytywną w sprawie nadania panu dr Konradowi Meusowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Lidia Michalska-Bracz